



Mededelingen

van de STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

nummer 29, november 1995

redactie: Anna Gosman-Vis, Piet Vis

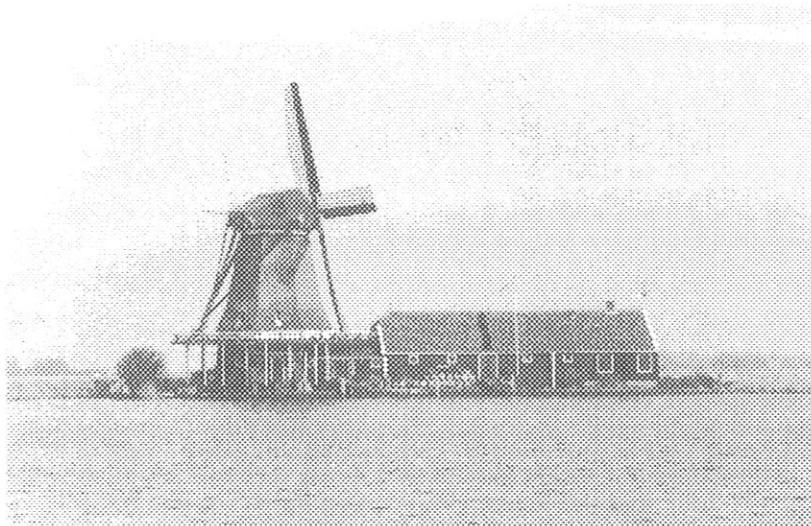
adres: De Wittestraat 5, 4301 MV Zierikzee

De familie Vis en de Zaanse molens

Wanneer het boek 'Vis A Saandyk' nauwlettend gelezen wordt, zal het opvallen hoe dikwijls molens in dat boek genoemd worden. Niet verwonderlijk, vele voorvaderen waren niet alleen handelaar maar bovendien fabrikant. Het toeval wil dat het mij gelukte, enkele jaren geleden, in een boekwinkel de hand te leggen op het boek van P.Boorsma, 'Duizend Zaanse Molens', een boek waar ik al vele jaren naar zocht. Mijn oom Johan (Cidab), bekend om zijn kritische instelling, had mij verteld dat dit boek zijns inziens het beste boek was, tot dan toe verschenen, over de Zaanse molens.

Wanneer wij nu de molens die in 'Vis A Saandyk' worden genoemd, voorzien van de informatie uit het boek van Boorsma, dan kunnen wij de molens hun plaats geven in de Zaanstreek. Immers, het merendeel is al meer dan een eeuw geleden verdwenen. De namen alleen zeggen ons zo weinig. Als wij ze kunnen lokaliseren, zal een en ander veel meer voor ons gaan leven. Bij mij speelt nostalgie zeker ook een rol, ofschoon ik mij na mijn pensionering met industriële archeologie in een geheel andere richting heb beziggehouden. Zelf ben ik van een generatie, die nog net een klein gedeelte van de molens in bedrijf heeft meegemaakt. Hoewel ik dikwijls bij mijn grootmoeder in Zaandijk heb gelogeed en er zelfs enige tijd naar de lagere

school ben gegaan, woonde ons gezin destijds in Overveen. In zo'n vakantie kon mij geen groter plezier worden gedaan dan een kijkje te nemen in De Bonte Hen, toen nog volop in bedrijf. Ik kan mij de grote stampers en de maalstenen nog duidelijk voor de geest halen, de stampers, die je als kind in je bed hoorde, te zamen met het



'De Zoeker' anno 1995 op de Zaanse Schans



Gezicht op Zaadijk bij de sluis omstreeks 1870 met de paltrok-houtzaagmolen 'De Windhond' aan het Hazepad en op de achtergrond 'De Zoeker'.

getok van de motor van De Os. En dan, wanneer je naar het badhuis, het zwembad zouden wij nu zeggen, liep over het Dijkje. Onder de stelling van De Koperslager door. Het gezoef van de wieken hoor ik nu nog! Maar ik heb ook de tijd meegemaakt waarin dat alles weg moest. Omdat het niet meer in een moderne tijd paste. De tijd dat De Jonge Prinses, De Grootvorst, Het Herderskind en De Witte Klok verdwenen en zoveel andere molens. Natuurlijk, het leven staat niet stil. Wat vandaag nog goed gebruikt kan worden, wordt morgen aan de kant gezet. Mij is natuurlijk bekend dat het rendement van een windmolen zeer laag is en dat men van het weer afhankelijk is. Maar ik heb deze gang van zaken toch als een ontluistering van Zaadijk en van de gehele Zaanstreek ervaren. Nu, nog net niet te laat, is het tij gekeerd en worden de meesten van de overgebleven molens goed onderhouden, na weer in werkende staat te zijn teruggebracht. Zo zal het nageslacht toch een indruk kunnen krijgen van hoe het ooit geweest is, hoe er in vroeger dagen gewerkt werd. Maar terug naar het uitgangspunt. De volgorde waarin de

molens besproken zullen worden is niet zuiver chronologisch. Zo veel mogelijk is de volgorde aangehouden, waarin zij in 'Vis A Saandyk' genoemd worden.

De Jonge Kuyper was een pelmolen. Zijn windbrief dateert van 1722. In 1874 is hij verbrand. Hij heeft gestaan op De Koog, dicht bij de spoorlijn en de plaats van het vroegere voetbalveld van KFC. Aan het begin van de negentiende eeuw was hij eigendom van de firma Jacob Vis & Co (C). In de nalatenschap van Aaltje van Bergen komen wij de molen weer tegen. Deze ging toen over naar vijf zoons van Jacob Vis: Jan, Dirk, Pieter, Klaas en Cornelis Vis. Gedurende vijf jaren na de dood van hun moeder hebben deze vijf broers de zaken gezamenlijk gedreven, maar in 1835 viel het besluit uiteen te gaan. De molen is toen in handen van Jan Vis (CI) gekomen, mijn betovergrootvader, die in of omstreeks 1861 de molen overdoet aan zijn zoon. Hajo Vis (CI_d), mijn overgrootvader. In 1864 echter heeft deze De Jonge Kuyper reeds moeten verkopen. De Jonge Kuyper wordt in 'Vis A Saandyk' voor het eerst genoemd

als eigendom van Jan Pietersz. van Bergen, de vader van Aaltje van Bergen.

De Jonge Wildeman was eveneens een pelmolen, waarvan de windbrief op naam van Maarten Wildeman c.s. dateert van 1728. In of omstreeks 1883 brak, volgens Boorsma, van deze molen de as. Het vooreind stortte met de roeden omlaag. Vervolgens was de molen tot 1885 buiten bedrijf. Na hersteld te zijn, bleef hij tot 1902 pellen. In dat jaar werd hij overgebracht naar Renswoude, waar hij in 1930 is verbrand. Hij heeft gestaan op De Koog, beoosten de Watering en ten zuiden van de Weelsloot. Evenals De Jonge Kuyper en de hierna volgende De Veering heeft De Jonge Wildeman tot het eigendom behoord van de vader van Aaltje van Bergen. In een later stadium komen deze drie pelmolens voor als werkende voor de firma Jacob Vis & Co. En nog later worden zij genoemd in de nalatenschap van Aaltje van Bergen. In 1839 koopt Gerrit Vis (CIX) de molen van de weduwe Pieter Vis. De zoon van Gerrit, Adriaan Vis Gerritsz. was koopman en rijstpeller met De Jonge Wildeman tot in 1883. Liquidatie van zijn onderneming maakte een einde aan dit molenbezit.

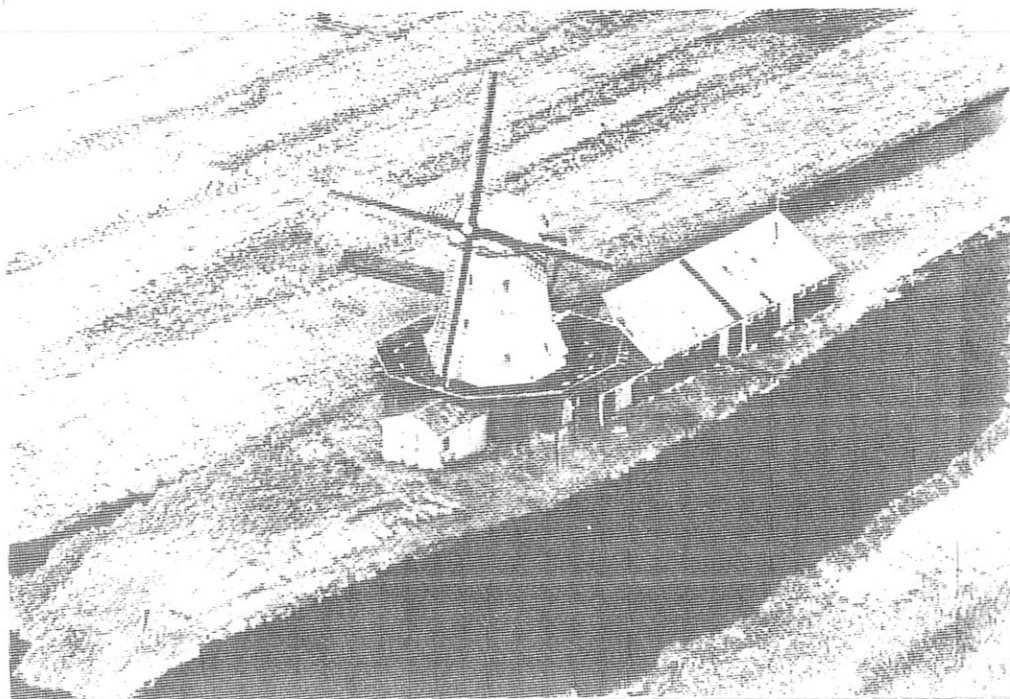
De Veering, een oude benaming voor stier, was ook een pelmolen. Het juiste bouwjaar is niet bekend, maar hij bestond al in 1681. Oorspronkelijk was hij een volmolen. In 1762 ontstond brand in de kap van de molen, die toen papiermolen was. De schade bleef echter beperkt. Vermoedelijk in 1777 is De Veering pelmolen geworden. In 1866 ontstond er wederom brand in de molen maar hij werd weer behouden tot in 1883 het noodlot zich voltrok. Hij verbrandde toen geheel. De vermoedelijke oorzaak is brandstichting geweest, opgehelderd is dit echter nooit. De Veering heeft gestaan op De Koog, benoorden de Sluissloot en ten westen van de voormalige cacao-fabriek Hollandia. Van de vader van Aaltje van Bergen ging hij over naar de firma Jacob Vis & Co. Na het overlijden van Aaltje van Bergen komt De Veering in handen van

de vijf broers, zonen van Jacob Vis, en in 1835 wordt Pieter Vis de eigenaar.

De oliemolen De Wildeman, door Boorsma De Roode Wildeman genoemd, stond in Wormerveer op het Dijkje. De windbrief dateert van 1648. Op 2 oktober 1858 kwam Gerrit Vis (CIX) in het bezit van deze molen. Op 9 maart 1872 heeft hij De Wildeman voor Het Hart te Oost-Zaandam geruild met A. Houttuyn, die op de plaats van De Wildeman de stoomoliefabriek De Toekomst liet bouwen. Deze ruil betekende dus de sloop van De Wildeman. Over de molen Het Hart te Oost-Zaandam geeft 'Duizend Zaanse Molens' geen informatie. Wel staan er in het boek molens, waarvan Boorsma noch de naam, noch nadere informatie heeft kunnen achterhalen. Het zou kunnen zijn dat de molen Het Hart in die rubriek opgenomen is.

De Blauwe Hengst en De Meijer waren beide blauwselmolens. Van de eerste is het bouwjaar onbekend. Hij wordt in een boedelscheiding in 1743 genoemd. Het is een voorbeeld van molens die "In Rederij" gedreven werden. Dit betekende dat de eigenaars een aantal personen waren, die zich ten doel stelden tot profijt van allen een molen te gebruiken. Zo heeft Pieter Gerritsz. Vis aan Jacob Vis (C) nagelaten 17/160 porties in de blauwselmolens De Blauwe Hengst en De Meijer. Dat het hier om waardevolle zaken ging, blijkt uit het feit dat deze 17/160, met inbegrip van de lading, een waarde vertegenwoordigde van 24 duizend gulden. Dit zal omstreeks 1796 geweest zijn. In 1833 werd bij De Blauwe Hengst een door stoom gedreven fabriek gebouwd, doch de molen bleef dienst doen tot hij in 1847 of 1848 gesloopt werd. De Blauwe Hengst heeft in de Krabbelbuurt gestaan, aan de oostzijde van de weg. In 1849 werd in Bovenkarspel een in de Zaanstreek afgebroken molen in bedrijf gesteld. Eerst onder de naam De Haas, later Ceres. Er bestaat het vermoeden dat dit De Blauwe Hengst is geweest. Een bewijs

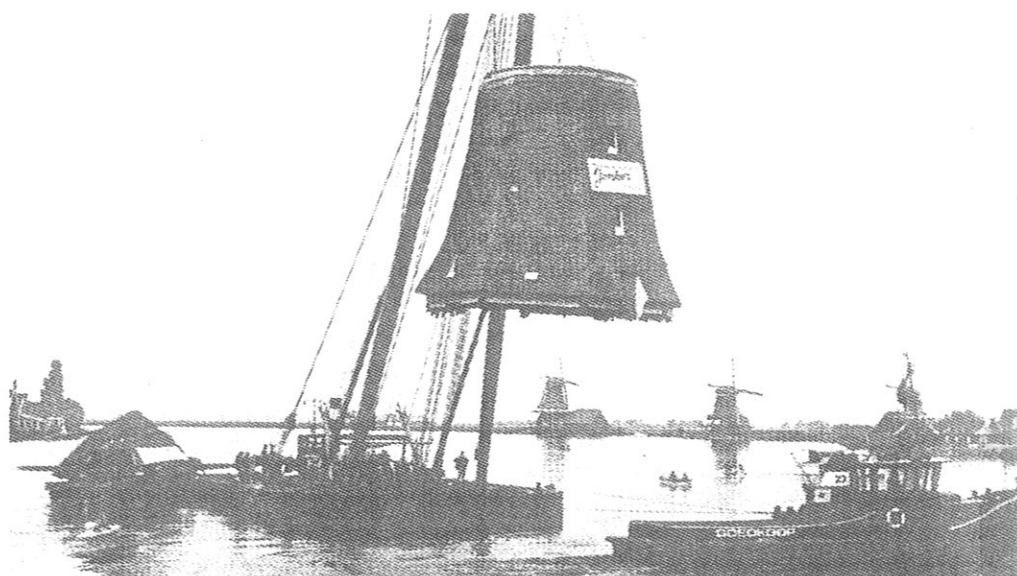
*'De Zoeker' in het
Westzijder Veld aan
de Sluissloot.*



*'De Zoeker' na de
windhoos in 1925.*



*Achtkant en kap van
'De Zoeker' worden
met een drijvende
bok naar de nieuwe
standplaats op de
Zaanse Schans
gebracht.*



hiervoor is, ondanks alle naspeuringen, nooit geleverd. De Meijer is vermoedelijk in 1728 gebouwd. Hij stond eveneens in de Krabbelbuurt maar, in tegenstelling tot De Blauwe Hengst, aan de westkant van de weg. Hij is in 1753 verbrand.

De molen De Herder, een papiermolen, komt eveneens voor in de nalatenschap van burgemeester Pieter Gerritsz. Vis ten bate van Jacob Vis (C). Wel te verstaan 14/64 parten ervan. Deze 14/64 parten werden gewaardeerd op 20 duizend gulden. De windbrief van De Herder is van 1689. Door blikseminslag is hij in 1750 verbrand, doch herbouwd. Hij is gesloopt in 1842. Er wordt gezegd, volgens Boorsma, dat hij elders weer opgebouwd is als korenmolen maar de plaats waar dit zou zijn, blijft in het duister. De Herder heeft gestaan op Zaandijk, in het veld aan de zuidkant van de Watermolensloot, ten westen van de spoorlijn. G.J.Honig weet te vertellen dat het molenaarshuis het woonhuis is van de boerderij aan het begin van het Herderskindpad. Gezien alle nieuwbouw over het spoor betwijfel ik of hier nog iets van terug te vinden is.

De Herderin, eveneens een papiermolen, heeft gestaan op Zaandijk achter de Schans, ten westen van de spoorlijn. Zijn windbrief is van 1690. Hij is gesloopt in 1830. Ook van deze molen werd Jacob Vis eigenaar, voor 12/64 parten. Dit aandeel werd getaxeerd op 20 duizend gulden. Later wordt De Herderin wederom genoemd in 'Vis A Saandyk'. Pieter Vis (CIV) vormt samen met zijn broer Jan en zijn zuster Maartje, naast de gemeenschap van de vijf broers, een kleinere gemeenschap, waar naast landerijen ook 20/112 deel in de molen De Herderin wordt ingebracht.

De molens De Oude Wolf, Het Zwarte Kalf, De Zoeker, Het Leven, De Ram, De Jonge Prins, De Wildeman en De Roggebloem waren alle oliemolens waarmede de firma Jacob Vis & Co heeft gewerkt. Al deze molens gingen na het overlijden van Aaltje

van Bergen over naar de reeds eerder genoemde vijf zoons, te zamen met de reeds genoemde pelmolens.

De Oude Wolf is vermoedelijk gebouwd in 1617 en had in het eerste begin de naam De Gouden Wolf. Hij is in 1877 gesloopt. Hij heeft gestaan aan de Kalverringdijk, buitendijks aan de Zaan op de plaats waar later de oliekokerij verrees en waar de lak- en vernisfabriek kwam te staan van de firma Jacob Vis Pz. Toen in 1836 het compagnieschap van de vijf broers ontbonden werd, bleef Klaas Vis met zijn broers Dirk en Jacob doorwerken met De Oude Wolf en De Jonge Prins. Na het overlijden van Klaas Vis werden beide molens verkocht. Men kan zich afvragen of dit juist is. Op een andere plaats in 'Vis A Saandyk' wordt vermeld dat na het overlijden van Klaas Vis, Jacob Vis deze molen in bezit kreeg. Hierop komen wij later nog terug.

Het Zwarte Kalf is gebouwd in 1649 en heeft gestaan benoorden de Poel, buitendijks. In later tijd, in 1894, werd de molen bij windstilte aangedreven door een petroleummotor en verwerkte cacaoafval. In 1924 brandde hij totaal af. Een gedeelte van de schuur bleef echter behouden. Na het uiteenvallen van het compagnieschap van de vijf broers ging Het Zwarte Kalf over naar Jacob Vis (CVII) en vervolgens naar diens tweede zoon, Martinus Vis (CVIIB)

Over de oliemolen Het Leven is slechts weinig bekend. Boorsma vermeldt dat de windbrief van 1683 is en dat de molen ook De Passer werd genoemd. Hij is in 1800 verbrand en stond in Zaandam, aan de Oostzijde, bezuiden de Braakdijk.

De molen De Ram stond in Wormerveer ten zuiden van de Dubbele Buurt. Het bouwjaar is niet bekend, maar hij bestond zeker al in 1643. Het jaar dat hij gesloopt werd is 1874. Hij was eerst in handen van Jacob Vis, vervolgens in handen van de vijf zonen, daarna gaat hij over naar Dirk, Klaas en

Jacob Vis en ten slotte wordt in 1846 Dirk Vis de eigenaar.

Over de molen De Jonge Prins te Oost-Zaandam is eveneens niet veel bekend. Hij werkte voor de firma Jacob Vis & Co. Het bouwjaar kan Boorsma niet vermelden, doch hij werd in 1694 in officiële stukken genoemd. Hij is in 1888 gesloopt. Na de dood van Aaltje van Bergen komt ook deze molen in handen van de vijf broers en later in handen van de groep van drie. Tenslotte wordt Jacobs zoon Klaas de eigenaar. Uit 'Vis A Saandyk' valt op te maken dat hij reeds voor de dood van Klaas Vis is verkocht.

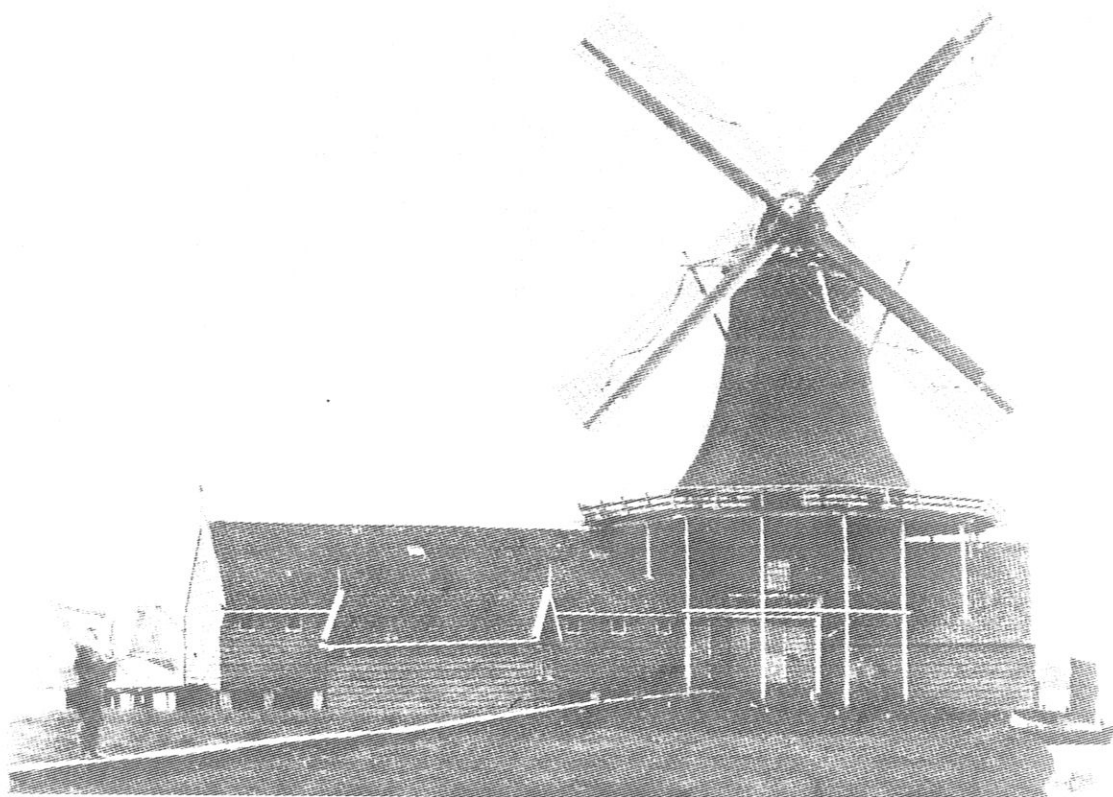
De molen De Zoeker is wellicht het meest interessant, omdat hij, naar de Zaanse Schans verplaatst, bewaard is gebleven. De windbrief van De Zoeker is van 1676. In 1779 verbrandde de kap, maar de molen zelf bleef gespaard. In 1891 is hij volgens Boorsma verfmolen geworden. In 1914 werd de oliemolen Het Rad van Avontuur, die in Zaandam aan de Oostzijde stond, gesloopt en werd het volledige oliewerk van deze molen in De Zoeker geplaatst. Daarna werd er cacaoafval mee verwerkt. In 1925 beschadigde een windhoos de molen zwaar en scheen zijn einde in zicht. Het bleek echter mogelijk, door vrijwillige bijdragen, de molen te herstellen en hij kwam weer in bedrijf. De inzamelingsactie na de windhoos gaf de stoot tot oprichting van de vereniging 'De Zaanse Molen'. In 1940 sloeg het noodlot wederom toe en leek de molen definitief verloren. Wonder boven wonder vond hij bij veiling toch weer een koper, die hem liet herstellen en weer in bedrijf nam. In 1968 werd hij van de plaats, waar hij altijd gestaan had, ten noorden van de Sluissloot en ten westen van de spoorlijn, op spectaculaire wijze overgebracht naar de Kalverringdijk, naar de plaats waar de oliemolen De Wind had gestaan. Hij kwam via de gemeente Zaandijk in eigendom van de vereniging 'De Zaanse Molen' en is thans één van de prachtige molens op de Zaanse Schans. De

Zoeker was één van de acht oliemolens van Jacob Vis. Via de groep van de vijf broers kwam hij in 1846 in handen van Dirk Vis(CIII).

De molen De Eenhoorn komt in 'Vis A Saandyk' voor het eerst voor bij de nalatenschap van Aris van der Ley. Aagje Vis-Houttuyn krijgt uit deze nalatenschap de molens De Eenhoorn en De Pellekaan in handen. Jan Vis (CI) verkoopt omstreeks 1861 De Eenhoorn aan Adriaan Houttuyn. De Eenhoorn stond in Wormerveer aan het Zuideinde. Het bouwjaar is onbekend maar de molen bestond zeker al in 1642. Hij is in 1906 gesloopt, maar als korenmolen in Oostwoud herbouwd.

De Pellekaan, Boorsma schrijft De Pellekaan, heette ook De Pelikaan. De windbrief is van 1639. Volgens Boorsma was het de eerste pelmolen in de Zaanstreek en waarschijnlijk ook de eerste pelmolen in ons land. De molen was niet, zoals gebruikelijk, met riet gedekt, maar met spanen. Dat waren vijfhoekige eiken plankjes, bevestigd met de top omlaag, een dekwijze als gebruikelijk bij leien. De kap had een bekleding van hout. Ombouw tot oliemolen vond plaats in 1754. Hij is gesloopt in 1877 en weer opgebouwd in Balk (Fr.). Hij stond op De Koog, aan de Zaan, westzijde, op de Kooger Hem. Zijn naam vinden wij terug in de Pellekaanshoek. Evenals De Eenhoorn gaat de Pellekaan bij de nalatenschap van Aris van der Ley over naar Aagje Vis-Houttuyn. Jan Vis doet nog tijdens zijn leven De Pellekaan over aan zijn zoons Jacob en Gerrit Vis.

De Zeemeeuw, ook Meeuw genoemd, was ook een oliemolen. In 'Vis A Saandyk' wordt vermeld dat Jan Dirksz. Vis (CIIIh) onder meer oliëfabrikant was met de molen De Zeemeeuw onder de firmanaam Jan Vis & Co. De molen stond op de zuidkant van de Hemmes, aan de Kuil. Hij is gebouwd in 1639 of 1640. In 1714 maalde hij zijn kap er af. In 1763 veroorzaakte bliksemingslag



'De Pellekaan', de eerste Zaanse pelmolen.

brand. Het dekriet verbrandde vrijwel geheel maar de molenromp bleef gespaard. Bij de wederopbouw werd een bedekking van spanen aangebracht en ook de kap werd met hout bekleed. Hij verwerkte later cacaoafval. In 1915 werd hij onttakeld. Met een motor werd hij 'gemoderniseerd' en het olieslaan uit lijnzaad werd hervat. In 1917, terwijl de molen in vol bedrijf was, raakte hij in brand en verbrandde geheel.

In 'Vis A Saandyk', onder N.V. Lakfabriek en Export Mij v/h Jacob Vis Pz., staat vermeld dat Jacob Vis Pz. via zijn moeder de oliemolen De Koe, staande in het Oostzijderveld in Zaandam, koopt op de veiling, betrekking hebbend op de liquidatie van de olieslagerij Adriaan van de Stadt. Niet lang daarna is de molen weer verkocht, vermoedelijk wegens de ongunstige ligging. Het bouwjaar van De Koe is niet bekend maar zeker is, dat hij al in 1663 bestond. Hij werd in 1883 doppenmolen en is in 1886 verbrand. Hij

heeft gestaan op enige afstand van de Gouw, ten noorden van de Veeringsloot. Na verkoop van De Koe heeft Jacob Vis toen gewerkt met de molen Het Jonge Vool in Wormerveer tot hij na overlijden van zijn oom Klaas Vis de molen De Oude Wolf in handen kreeg. Tot zijn grote vreugde, gezien de gunstige ligging ten opzichte van Zaandijk.

De paltrok-houtzaagmolen De Windhond is de enige molen van dit type, die in 'Vis A Saandyk' voor komt. Cornelis Vis (CVI), één van de groep van vijf broers, die te zamen het bedrijf van hun vader voortzetten, was bovendien houthandelaar. Deze Cornelis Vis moet een zeer ondernemend man zijn geweest. Hij was reeds op jeugdige leeftijd de stichter van de houthandel Cornelis Vis, later Cornelis Vis & Zoon. In 1832, op 21-jarige leeftijd, kocht hij De Windhond. In 'Vis A Saandyk' wordt beschreven dat de houthandel op Zaandijk een erfenis is geweest van de familie Graftdijk. Toen

Cornelis' oom, Claas Graftdijk, in 1809 overleed, heeft Jacob Vis diens houthandel aangehouden met het oog op de toekomst van zijn zoons. Na een opleiding in de houthandel begon Cornelis reeds op zijn 18e jaar voor eigen rekening zaken te doen. Met het zelfstandig uitoefenen van de houtzagerij begon hij kort na 1830. De Windhond stond op Zaadijk aan het Hazepad, ongeveer halverwege de Lagedijk en de spoorlijn. De windbrief van De Windhond is van 1643. Hij is gesloopt in 1908.

In 1836 kocht Cornelis een tweede molen, de balkenzager-bovenkruier Het Konijn, ook wel De Knijn genoemd. Deze molen stond eveneens op Zaadijk, tussen de kerk en de "Provinciale Weg". Veertig jaren lang heeft Het Konijn dienst gedaan, tot 1876. In 1877 werd de molen vervangen door een stoom-zagerij met de naam Voorwaarts. Dat gebeurde onder de nieuwe eigenaar, Jacob Vis Cornelisz. (CVIa). De molen werd toen nog niet gesloopt, zoals Boorsma schrijft. Dit is pas later gebeurd. De windbrief van Het Konijn dateert van 1644. Wanneer hij gesloopt is, is niet bekend.

Over Willem Vis (CVIII) zijn zakelijke aangelegenheden in zijn jonge jaren weten

wij niet veel. Wel weten wij dat hij in 1859 de pelmolen Het Guytswijf heeft gekocht. Deze molen, waarvan de windbrief van 1670 is, was oorspronkelijk een papiermolen. Hij werd, volgens Boorsma, pelmolen tussen 1705 en 1728. Volgens een brandkroniek is de molen afgebroken en herbouwd en deze herbouwde molen is in 1834 verbrand. De herbouw voor de brand zou hebben plaats gevonden door gebruik te maken van de materialen van de te Wormerveer afgebroken papiermolen De Vergulde Bijenkorf. In 1835 werd de molen wederom herbouwd maar ook deze molen werd door brand verwoest. In 1894 raakte hij malend in brand. Door overwaaiend vuur ging ook de papiermolen Het Fortuin in vlammen op. Het Guytswijf heeft gestaan aan en benoorden de later gedempte Guispadsloot, ten westen van de spoorlijn.

Zoals reeds gemeld, is bij het schrijven van dit artikel uitvoerig gebruik gemaakt van zowel 'Vis A Saandyk' als van 'Duizend Zaanse Molens' van Boorsma. De schrijver hoopt dat bij het lezen van dit artikel de molengeschiedenis bij de lezers is gaan leven. De Zaanse molens zijn het zeker waard.

J.H.V.

Over de afstammelingen van Oudt Heyn

Het is alweer ruim een jaar geleden dat de festiviteiten rond het 500-jarig bestaan van Zaadijk plaats vonden. Een onderdeel hiervan was een reünie van afstammelingen van Oudt Heyn. De Stichting Familie Vis van Zaadijk, die bij de organisatie betrokken was, leek het een aardig idee tijdens de festiviteiten een reünie voor afstammelingen van Oudt Heyn te organiseren. Zo iets is gemakkelijker gezegd dan uit te voeren.

Momenteel leven de 13e t/m de 18e generatie en die waren allen op de reünie vertegenwoordigd. Een rekensommetje leert dat er momenteel 10 à 50.000 afstammelingen van Oudt Heyn leven. Van Jacob Vis en Aaltje van Bergen (9e generatie) en van Heyme Jacobsz. Vis (4e generatie), alledrie afstammelingen van Pieter Oudt Heynen, waren 200 afstammelingen bekend. Maar Pieter had nog 4 broers!

Toch is het gelukt ongeveer 400 andere afstammelingen op te sporen waarvan een kleine 300 benaderd zijn (hetzij persoonlijk, hetzij per brief). En de respons? Voor beide groepen 1 op 3, hetgeen betekent dat 167 deelnemers zich aangemeld hebben. (120 afstammelingen en 47 aange trouwd).

Van velen kwam naderhand het verzoek om toezending van hun afstammingslijn. In verband hiermee leek het ons een goed idee om in breder verband, middels de 'Mededelingen', de nu bekende afstammingslijnen, te publiceren.

Overzicht

Hieronder volgen de 5 zonen van Oudt Heyn met hun (mogelijke) nakomelingen.

Arent

Tot nu toe is over zijn nakomelingen nog heel weinig bekend. Dirk Vis oppert echter de mogelijkheid dat Mr. Dirck Vis, chirurgijn te Amsterdam en voogd van Letske Anskes (Zie 'Vis A Saandyk', pag. 39) afstamt van deze Arent. Onze Stichting zal pogen hierover duidelijkheid te verkrijgen.

Dirk

Een betachterkleindochter van hem, Grietje Symonsd., trouwt Cornelis Jansz. Honig. Van haar stamt de (zeer uitgebreide) familie Honig(h) af.

Pieter

Deze had 2 kleinzoons, Pieter en Heyme Jacobsz. Vis. Van Heyme stamt de Zaanadamse/Wormerveerse tak af. Pieter Jacobsz. had 2 kleinzoons, Pieter en Jan. Pieter is de stamvader van de Couwenhovens, Jan was de overgrootvader van Jacob Vis en Aaltje van Bergen.

Willem

Van hem zijn geen afstammelingen bekend.

Arian

Hiervan stamt zeer vermoedelijk de familie Heyn van Zaandijk af.

De herdenkingsmunt

De munt, geslagen ter gelegenheid van het 500-jarig bestaan van Zaandijk is, zoals misschien niet iedereen weet, een getrouwe kopie (alleen iets kleiner) van de penning, geslagen bij het 400-jarig bestaan van Zaandijk. Een munt is een betaalmiddel, een penning niet. De munt anno 1994 heeft in beperkte mate als betaalmiddel dienst gedaan. De voorzitter van de feestcommissie in 1894, de bekende Zaanse oudheidkundige Gerrit Jan Honig, heeft het ontwerp gemaakt. De mallen bevinden zich nog in de 'Oudheidkamer', thans Zaanse Historisch Museum. De voorstelling bestaat uit de maagd van Zaandijk met links de Zaandijker kerk (van voor de brand) en rechts een afbeelding van een Zaandijker papiermolen en een rokende schoorsteen. De linkerhand van de maagd beroert een schild waarop het Zaandijker wapen. Op de achterzijde staat een tekst waarbij ook de naam van de eigenaar is vermeld als die commissielid was. De penning werd tijdens de feestelijkheden van 1894 altijd duidelijk gedragen.



De penning van 1894

Mutaties op de genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht

Cldcbaa	<i>Hajo Herman Anne Vis</i> trouwt 26 mei 1995 te Bilthoven <i>Fenna Jeannette Schoonderbeek</i> , geboren 22 juni 1961 te Utrecht, dochter van Jacob Schoonderbeek en Errisje Pietje Blankenstein.
Cldcbaaa	<i>Fenna Louise Jacoba Vis</i> , geboren 28 oktober 1995 te Rotterdam, dochter van Hajo Herman Anne Vis en Fenna Jeannette Schoonderbeek.
Clddbca	<i>Joyce Houwertjes</i> trouwt 21 december 1977 te Eindhoven <i>Fransiscus Bernardus Gerardus Wilhelmus van Riel</i> , geboren 20 juni 1954 te Goirle, bouwkundig ingenieur, zoon van Anthonius Josephus Petrus Hendricus van Riel en Henrica Dymphna Cornelia Haans.
Clddebac	<i>Gijs Daniël van Praagh</i> , geboren 26 september 1995 te Amsterdam, zoon van Bas Jaap van Praagh en Carien Meertens.
CIVabbc	<i>Carel Maschhaupt</i> is overleden 8 september 1995 te Alkmaar.
CIVacbbb	<i>Dieta Elisabeth Avis</i> trouwt 3 juli 1995 te Amsterdam <i>Gerardus Hendricus Antonius Maria van Wolferen</i> , geboren 9 april 1955 te De Bilt, zoon van Hendrikus Theodorus van Wolferen en Johanna Roemaat.
CIVacbbba	<i>Aloys van Wolferen</i> , geboren 24 juli 1995 te Amsterdam, zoon van Dieta Elisabeth Avis en Gerardus Hendricus Antonius Maria van Wolferen.
CIVacbba	<i>Johan Marinus Avis</i> trouwt 29 maart 1994 te Scheveningen <i>Lebedeva Natalia Nicolajevna</i> , geboren 12 april 1972 te Moskou, dochter van Lebedev Nikolai Nikolajevitch en Ludmila Sergeevna Lebedeva.
CVIacca	<i>Mr. Maria Johanna Ingenegeren-van Dam</i> is overleden 31 augustus 1995 te Zeist.

Stichting Familie Vis van Zaadijk

Secretariaat: Jan Hajo Vis
Spechtlaan 375
2261 BK Leidschendam

Good for you, good for me

Aan deze uitspraak, gebezigd door een becakrijder in Indonesië, moest ik denken bij het opstellen van onderstaande oproep. De Stichting 'Familie Vis van Zaadijk' kent een donateurschap voor het leven waarvan misschien niet iedere donateur op de hoogte is. Dit donateurschap is uiteraard aantrekkelijk voor de Stichting maar kan de donateur ook voordelen opleveren. De gift, in eens gedaan, komt namelijk in aanmerking voor belastingaftrek. (Uiteraard krijgt u desgewenst een schriftelijk bewijs).

De regeling is als volgt:

Bij een gift van f 500,- bent u donateur voor het leven. Bovendien heeft u recht op 2 gratis boeken (Nederlands Patriciaat 76e jaargang en/of de kroniek 'Vis A Saandyk' naar keuze).

Rekenvoorbeeld: U betaalt f 500,-. U krijgt 2 boeken ter waarde van bijvoorbeeld f 190,- totaal.

Belastingvoordeel: f 250,- (bij 50%) / f 300,- (bij 60%).

Uiteindelijke kosten voor u: f 60,- / f 10,-. Stel u betaalt anders nog 20 maal: kosten f 500,- (of meer).

NB: bij elke f 250,- extra: 2 extra boeken gratis.

Jb. Kuyt, penningmeester

Oudburgerlaan 63

1852 KN Heiloo

Tel. 072-5 33 10 22

Stichting 'Zaadijk 500'

De stichting, die de festiviteiten ter gelegenheid van het 500-jarig bestaan van Zaadijk heeft georganiseerd, is per 11 oktober 1995 opgeheven.

Dankzij actieve fondswerving en het goede financiële beleid van de penningmeester, Ico Walraven, was er een positief saldo van ruim f 5000,-.

Dit bedrag is geschonken aan de kinderboerderij op Rooswijk op voorwaarde dat hiervoor een

speeltuintje wordt ingericht. Hieraan was grote behoefte doch de gelden ontbraken. De kinderboerderij krijgt geen enkele subsidie en drijft op de inzet van een actief bestuur en donaties.

Bestellen van uitgaven

Voor het bestellen van de kroniek 'Vis A Saandyk' en 'Nederlands Patriciaat', 76e jaargang Anno 1992, verwijzen wij naar de 'Mededelingen' van mei 1995, nr 28.

Afbeeldingen van molens

Dit nummer van de 'Mededelingen' is voor een belangrijk deel gewijd aan de molens die in bezit zijn geweest van de Zaadijker familie Vis. Van de meeste van die molens bezitten wij geen afbeeldingen. Als er onder de lezers zijn die daar wel over beschikken, verzoeken wij hen contact op te nemen met de secretaris opdat ons archief aangevuld kan worden, eventueel met kopieën. In voorbereiding is een artikel over de molens van de familie Heyme Vis.